

2. Liberī et librī (cap. I–II)

Quid est Tūsculum? Tūsculum est oppidum Rōmānum. Estne magnum oppidum? Tūsculum nōn magnum, sed parvum oppidum est. Ubi est Tūsculum? Tūsculum est in Italiā.

Quis est Iūlius? Iūlius est vir Rōmānus. Cuius vir est? Vir Aemiliae est. Ubi est Iūlius? Est in oppidō Tūsculō. Estne Aemilia in oppidō? Nōn est.

Cornēlius: “Ubi est vir tuus, Aemilia?”

Aemilia: “Iūlius, vir meus, in oppidō Tūsculō est. Sed ecce Mārcus, filius meus, et Dēlia.”

Cornēlius: “Quae est Dēlia?”

Aemilia: “Dēlia ancilla mea est.”

Cornēlius: “Estne Syra quoque ancilla tua?”

Aemilia: “Dēlia et Syra et cēterae multae sunt ancillae meae. In familiā meā sunt multae ancillae multique servī – et paucī liberī.”

Cornēlius: “Quot liberī in familiā tuā sunt?”

Aemilia: “Trēs.”

Cornēlius: “Quot filiī et quot filiae?”

Aemilia: “Duo filiī et ūna filia. Filiī meī sunt Mārcus et Quīntus, filia mea est Iūlia. In familiā meā sunt centum servī et trēs liberī.”

Cornēlius: “Centum est magnus numerus! In meā familiā parvus numerus servōrum est. Neque magnus est numerus liberōrum meōrum.”

Aemilia: “Quot sunt liberī tuī?”

Cornēlius: “Duo: ūnus filius, Sextus, et ūna filia, Cornēlia. Parvus est numerus *liberōrum* – sed numerus *librōrum* meōrum nōn parvus est! Librī meī sunt magnī et parvī, antiquī novīque: centum librī Latīnī et Graecī.”

Aemilia: “Centum librī! Magnus est numerus librōrum tuōrum!”

Cornēlius: “Ecce liber meus novus; titulus librī est GRAMMATICA LATINA.”

4. Nummus Dāvī (cap. I–IV)

Aemilia, quae virum suum nōn videt, Dāvum interrogat: “Ubi est vir meus? Cūr nōn venit?”

Dāvus audit dominum, quī Mēdum vocat: “Venī, Mēde! Venī, improbe serve!”

Dāvus: “Audī! Dominus Mēdum vocat, sed Mēdus abest neque venit.”

Aemilia: “Mēdus nōn venit quia pecūniam dominī suī habet. Is servus improbus est! Sed ecce venit vir meus.”

Aemilia laeta est, quia Iūlius venit. Is irātus est, et sacculum suum in mēnsā pōnit.

Iūlius: “Ecce sacculus meus. Iam nōn centum, sed tantum decem nummī in sacculō meō sunt. Cēterī nummī meī sunt in sacculō Mēdī!” Dominus suum Mēdum servum accūsāt.

Aemilia: “Nōn decem, sed tantum novem sunt nummī in sacculō tuō.”

Iūlius pecūniam numerat: “Ūnus, duo, trēs, quattuor, quīnque, sex, septem, octō, novem. Quid? Novem tantum? Cūr ūnus nummus abest?”

Aemilia: “Quia in sacculō Dāvī est, neque tuus, sed Dāvī est nummus.

Ecce Dāvus adest. Is nūllum tuum nummum habet. Nōn Dāvum, sed Mēdum accūsā!”

Dāvus: “Ecce parvus sacculus meus, domine. In sacculō ūnus est nummus, quī meus est.”

Iūlius: “Ō Dāve, nummum habē, bone serve! Nōn meus, sed tuus est. Sūme sacculum tuum et discēde!”

Rīdet Aemilia. Iam Iūlius quoque rīdet neque Dāvum, servum probum, accūsāt.

Dāvus sacculum suum sūmit et discēdit.

Iūlius: “Probus servus est Dāvus, eius est pecūnia quae in sacculō eius est. Sed mea est pecūnia quae est in sacculō Mēdī!”

5. Liber novus (cap. I–V)

Cornēlius est dominus Rōmānus, quī in oppidō Tūsculō habitat. Cornēlius duōs liberōs habet, Sextum filium et Cornēliam filiā, et decem tantum servōs. Paucī sunt servī Cornēlii, quia Cornēlius nōn magnam pecūniam habet. Neque magnam villam habet Cornēlius, sed multōs librōs Latīnōs et Graecōs habet. Cornēlius est dominus quī librōs et litterās amat. Bonī et pulchrī librī eum dēlectant. Etiam Sextus, filius Cornēlii, librōs et litterās amat.

Cornēlius suum Libanum servum vocat: “Venī, Libane!”

Libanus venit et dominum salūtat: “Salvē, domine! Ecce, servus tuus adest.”

Cornēlius salūtat servum suum: “Salvē, Libane! Tacē et audī!”

Servus tacet et audit.

Cornēlius eum interrogat: “Ubi est liber meus novus? Cūr hīc in mēnsā nōn est?”

Libanus tacet neque respondet.

Cornēlius imperat: “Respondē, serve!”

Libanus: “Nōn mē, sed filium tuum interrogā!”

Cornēlius: “Quid?”

Libanus: “Liber tuus novus est in cubiculō Sexti. Is habet librum tuum.”

Cornēlius: “Quid agit puer cum librō meō?”

In cubiculō suō Sextus habet librum Cornēlii novum. Titulus librī est GRAMMATICA LATINA.

Sextus Cornēliam vocat: “Venī, Cornēlia! Ecce liber novus. Titulus eius est GRAMMATICA

LATINA. In librō multa capitula sunt. Titulus capitulī primī est LITTERAE ET SYLLABAE.

Ecce litterae Latīnae in pāginā primā: A, B, C, D, E, cēterae. Iam respondē, Cornēlia: quot

litterae sunt in vocābulō LATINA?”

Cornēlia litterās numerat: “Ūna, duae, trēs, quattuor, quīnque, sex. In vocābulō LATINA sunt sex

litterae: L, A, T, I, N, A.”

Sextus: “Et quot syllabae?”

Cornēlia: “Trēs: syllaba primā LA, secunda TI, tertia NA.”

Sextus rūsus eam interrogat: “Vocābulum GRAMMATICA quot litterās habet?”

Cornēlia litterās numerat et respondet: “Decem.”

Sextus: “Et quot syllabās?”

Cornēlia: “GRAM-MA-TI-CA: quattuor syllabās habet.”

Cornēlius filium suum vocat: “Sexte, venī!”

Sextus pāret: ex cubiculō venit cum librō Cornēlii.

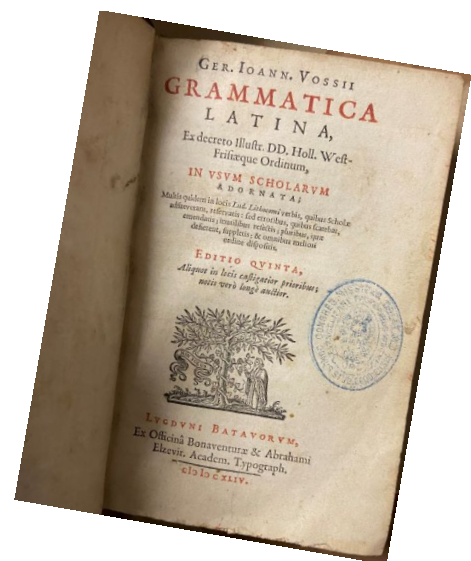
Pater irātus filium interrogat: “Estne liber meus novus in cubiculō tuō?”

Sextus librum in mēnsā pōnit: “Nōn est in cubiculō meō. Ecce liber tuus in mēnsā tuā!”

Iam Cornēlius rīdet neque irātus est. Pater, quem librī et litterae dēlectant, laetus est quia etiam filius librōs et litterās amat.

littera = letter

litterae (plural) = literature

6. Puella in hortō (cap. I-V)

Iūlius, quī magnam pecūniam habet, in magnā et pulchrā villā habitat cum familiā suā. Villa eius habet ātrium et peristylum et multa cubicula. Iūlius et Aemilia trēs liberōs habent: duōs filiōs, Mārcum et Quīntum, et ūnam filiam, Iūliam. Iūlia parva puella est.

Ubi est filia Iūlii et Aemiliae? Iūlia est in hortō villae. Puella laeta rīdet et rosās carpit. Quot rosās carpit Iūlia? Quīnque rosās magnās et pulchrās carpit. Rosae Iūliam dēlectant.

Iūlia, quae sōla est in hortō, puerōs vocat: “Venīte, Mārce et Quīnte!”

Puerī ex peristylō veniunt et Iūliam in hortō vident.

Iūlia: “Ecce quīnque rosae. Vidēte rosās meās!”

Quīntus: “Quīnque parvus numerus est! In hortō est magnus numerus rosārum. Centum rosae hīc sunt!”

Mārcus: “Nōn centum tantum, sed mille rosae in hortō meō sunt.”

Iūlia: “Nōn tuus est hortus!”

Mārcus: “Neque tuae sunt rosae!”

Puerī ab Iūliā discēdunt. Rosae eōs nōn dēlectant.

Iūlia rūsus quīnque rosās pulchrās carpit. Quot rosās iam habet Iūlia? Puella nōn quīnque tantum, sed decem rosās habet: quīnque et quīnque sunt decem.

Estne decem magnus numerus? Nōn magnus numerus est, neque parvus.

Puella, quae rosās amat, laeta est et cantat.

Iūlius, pater Iūliae, ex villā venit. Iūlius, quī baculum habet, irātus est et filiam suam interrogat: “Estne Mēdus hīc in hortō?”

Iūlia respondet: “Nōn est. In hortō nūllus est servus, sed ecce filia tua hīc est. Salūtā mē, pater!”

Iūlius: “Salvē, mea filia!”

Iūlia: “Ecce decem rosae! Habē eās, pater! Tuae sunt rosae. Nōnne pulchrae sunt?”

Iūlius nōn respondet, sed Mēdum vocat: “Mēde! Venī, improbe serve!”

Iūlia interrogat: “Cūr improbus est Mēdus?” neque pater respondet, sed ab filiā suā discēdit – sine rosīs.

Iūlia: “Cūr discēdit pater neque respondet? Is nōn amat rosās – num filiam suam amat?” Iūlia iam nōn laeta est neque cantat.

Iūlius rūsus Mēdum vocat: “Mēde! Me-ē-de!” sed Mēdus, quī nummōs dominī habet, iam abest ab villā et ab hortō.

7. Mēdus et Cornēlius (cap. I–VI)

Lýdia est fēmina pulchra quae Rōmae habitat. Estne fēmina Rōmāna? Nōn Rōmāna est, sed Graeca. Lýdia autem procul ā Graeciā habitat. Estne sōla? Lýdia sōla habitat, neque sōla est Rōmae, nam multās amīcās Rōmānās et Graecās habet. Etiam amīcum habet Lýdia, neque is Rōmānus est, sed Graecus, neque Rōmae habitat, sed prope oppidum Tūsculum. Amīcus Lýdiae est Mēdus, servus Iūlii. Lýdia Mēdum amat et ab eō amātur.

Estne Mēdus apud dominum suum? Nōn est in villā apud dominum, neque Tūsculī est, sed in viā Latīnā inter Rōmam et Tūsculum. Quō it Mēdus sine dominō suō? Rōmam it. Post eum est Tūsculum, Rōma ante eum est.

Mēdus laetus est et cantat, quia ad amīcam suam ambulat. Sed iam tacet Mēdus. Cūr iam nōn cantat servus? Mēdus tacet neque cantat, quia videt dominum Rōmānum quī equō vehitur Rōmā Tūsculum. Quis est dominus quem videt Mēdus? Est Cornēlius, quī Tūsculī habitat. Is ā Mēdō timētur, quia Iūlii est amīcus.

Cornēlius (ad equum suum): “Ecce servus quī sōlus Rōmam ambulat. Cuius is est servus? estne servus Iūlii? Is est!” Verba Cornēlii ab equō tantum, nōn ā Mēdō audiuntur.

Iam Cornēlius prope Mēdum est, neque ab eō salūtātur. Neque servum salūtāt Cornēlius, sed interrogat: “Quis est dominus tuus, serve? Estne Iūlius?”

Mēdus, quī amīcum Iūlii timet, nūllum verbum respondet, et Rōmam ad amīcam suam ambulat. Iam Cornēlius post Mēdum est neque eum rūsus interrogat. Cornēlius, quī sōlus equō vehitur, interrogat equum: “Cūr servus mē nōn salūtāt, sed tacet neque respondet?”

Equus verba dominī audit neque verbum respondet, sed tantum “Hihihi!” – nam equus verba nōn habet!

Ecce Mēdus per portam Capēnam Rōmam intrat et laetus ad ōstium Lýdiae ambulat. Mēdus ōstium pulsāt et intrat.

Lýdia laeta amīcum suum salūtāt et ab amīcō suō salūtātur.